HAZIR GİYİM VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜ
NİTELİKLİ ÜRETİCİ SERTİFİKA PROGRAMI GEREKÇELERİ VE KATKILARI

I. NİTELİKLİ ÜRETİCİ SERTİFİKA PROGRAMI İHTİYACININ GEREKÇELERİ

1. **Türkiye ekonomisinde imalat sanayinin milli gelir içindeki payı yüzde 15'lere kadar gerilemiş, sermaye sanayi dışı alanları tercih eder hale gelmiş ve sanayinin nitelikli ve vasıfsız iş gücü için cazibesi azalmıştır.**

2. **Mevcut yatırım, rekabet, işletme, çalışma ve teşvik koşulları sanayide yaşanan bu gelişmelerin nedenlerini ortaya çıkarmaktadır.**

3. **Hazır giyim ve konfeksiyon sanayi ise imalat sanayinde üretim içinden aldığı yüzde 6,3 ve yaratılan katma değer içinden aldığı yüzde 7,4 payı, 2 milyona yakın istihdamı, 18,0 milyar dolar ihracatı ve 15 milyar doları aşan net döviz kazancı ile Türkiye'nin halen en önemli sanayi sektörlerinden biridir.**

4. **Bununla birlikte Hazır giyim ve konfeksiyon sanayi de sanayinin geneli için oluşan koşullardan etkilenmektedir.**

5. **Hazır giyim ve konfeksiyon sanayinin dört önemli öncelikli sorun alanı bulunmaktadır;**

   a. **Mevcut kamu yükleri ve uygulamaları firmaların büyümesini engellemektedir. Firmalar, büyümelerine paralel artan kamu yükleri ile adeta cezalandırılmaktadır.**

   b. **Mevcut kamu yükleri ve uygulamaları ile firmalar sürdürülebilirlikleri için kısmen veya tamamen kayıt dışına çıkmaktadırlar. Kayıt dışı ile kayıt içi arasında haksız rekabet oluşmaktadır.**

   c. **Tüm kamu yükümlülüklerini yerine getiren ve uluslararası alıcıların sosyal standart taleplerini karşılayan firmalar ile bunları yerine getirmeyen ve karşılamayan firmalar arasında hiçbir ayırım olmamaktadır. Daha nitelikli ve yüksek performanslı olmayı özendirecek hiçbir unsur bulunmamaktadır. Tüm firmalar aynı kefede değerlendirilmektedir.**

   d. **Firmalar yurtdışı alıcıların her birinin birbirine benzer kriterlerini içeren ancak uluslararası alanda adeta bir sektör haline gelmiş olan "code of conduct" taleplerini münferiden belgelendirmek zorunda kalmakta, böylece büyük emek, zaman ve mali kayıplar ile karşılaşmaktadırlar.**

6. **Hazır giyim ve konfeksiyon sanayinde TÜİK verilerine göre 53.260 firma faaliyet göstermektedir. Bu firmaların yüzde 91'i veya 48.492 adeti 1-19 kişi çalıştıran firmalardır. Yüzde 6'sı veya 3.193 adeti ise 20-49 kişi çalıştırmaktadır.**

TABLO.1 ÖLÇEKLERE GÖRE FİRMA SAYISI

ÖLÇEK ÇALIŞAN SAYISI	FİRMA SAYISI	PAY %
1-19	48.492	91,05
20-49	3.193	6,00
50-99	805	1,51
100-249	540	1,01
250-499	157	0,29
500-999	46	0,09
1000-4999	27	0,05
TOPLAM	53.260	100,0

KAYNAK: TÜİK İŞ İSTATİSTKİLERİ

a. **Mevcut mali uygulamalar ve yükler firmaları küçük kalmaya itmektedir.**

b. **Küçük ölçekli yapı ile optimum ölçeğe ulaşılamamakta, verimlilik ve rekabet gücü düşmektedir.**

c. **Mevcut mali uygulamalar ve yükler ile firmalar kayıt dışına itilmektedir.**

d. **Kayıt içinde olan firmalar ise artacak mali yükler nedeniyle büyümek istememektedir.**

e. **Artacak mali yükler ile büyümek istemeyen firmalar ya yeni firma kurmakta, ya da alt yüklenici (taşeron-fason) firmalar ile çalışmaktadır.**

f. **Alt yükleniciler ile çalışılması kaliteyi azaltmakta, standartları bozmakta, yüklemeler gecikmektedir.**

g. **Alt yükleniciler de kendi içinde mali yüklerden ve sorumluluklardan kaçmak için firmaları aç/kapa yapmaktadır.**

h. **Sektörün kayıt dışı görünümü nitelikli iş gücünü de kaçırmaktadır.**

7. **Bununla birlikte hazır giyim ve konfeksiyon sanayinde uluslararası sosyal standartları karşılayan, yurtiçi kamu yükümlülüklerini eksiksiz yerine getiren çok sayıda "nitelikli üretici" bulunmaktadır.**

8. **Ancak bu nitelikli üreticiler bu özellikleri nedeniyle bir özendirici veya ayırt edici uygulamaya tabi tutulmamaktadırlar.**

9. **Sonuç olarak hazır giyim ve konfeksiyon sanayinde performansı ne olursa olsun tüm firmalar aynı muamele ve uygulamalar ile karşılaşmakta, büyüme ve büyük ölçek ile yüksek istihdam özendirilmemekte tam tersine ağırlaşan yükler ile cezalandırılmaktadır.**

10. **Bu nedenle hazır giyim ve konfeksiyon sanayinde "nitelikli üreticileri" diğerlerinden ayıracak, ödüllendirecek ve firmaları "nitelikli üretici" olmaya özendirecek bir sisteme ihtiyaç duyulmaktadır.**

11. **Bu sistem firmaları "nitelikli üretici" olmaya iteceği gibi, kayıt dışı kalmayı anlamsız hale getirecek herkesi kayıt içinde olmaya itecek bir sistem olmalıdır.**

12. **"Nitelikli Üreticiler" için ihtiyaç olan bu sistem adeta sanayinin "Turquality" programı olmalıdır.**

II. NİTELİKLİ ÜRETİCİ SERTİFİKA PROGRAMI ÖNERİSİ

Yukarıda ortaya konulan gerekçeler çerçevesinde;

Hazır giyim ve konfeksiyon sanayinde nitelikli üretici konumunda olan firmalar için bir belgelendirme sistemi oluşturulması, firmaların seçilecek kriterler ile kategorilere ayrılarak belgelendirilmesi ve de bu belgelere dayalı olarak yurtiçinde ayırt edici, ayrıcalıklı, öncelikli ve özendirici uygulamalara tabi olmaları önerilmektedir. Bu belge aynı zamanda yurtdışı alıcılar nezdinde sosyal standartların asgari olarak karşılandığını "ihtiyari" olarak gösteren bir belge haline de getirilmelidir.

Bu sistemin ismi "Nitelikli Üretici Sertifika Programı" olmalıdır. Sistem isteğe dayalı olarak çalışmalı, isteyen firmalar bu sertifika programından yararlanmalıdır.

III. NİTELİKLİ ÜRETİCİ SERTİFİKA PROGRAMI DİĞER SEKTÖRLER İÇİN UYGULANABİLİRLİĞİ VE GENEL SANAYİ İÇİN KATKILARI

Hazır giyim ve konfeksiyon sanayi için önerilen nitelikli üretici sertifika programı diğer sanayi kollarında yer alan nitelikli üreticiler için de rahatlıkla bir rol model olarak uygulanabilecektir.

Sistemin nitelikli üreticileri ayırt edici ve özendirici unsurlara sahip olması halinde sanayi yatırımları, sanayide yüksek katma değer, istihdam ve kayıt içi Türkiye genelinde özendirilmiş olacaktır. Sanayinin bu şekilde özendirilmesi sanayinin milli gelir içindeki payının arttırılmasına da katkı sağlayacaktır.

IV. KAMUNUN KAZANIMLARI

Nitelikli üretici sertifika programı kapsamında nitelikli üretici firmalara sağlanacak ayırt edici ve özendirici uygulamalar ile birlikte olan kamunun ilave önemli mali kazanımları olacaktır. İlave kazanımlar kayıt dışının azaltılması ile doğrudan gelir artışı yoluyla gerçekleşecektir.

Sistem ancak tamamen kayıt içinde olunması halinde nitelikli üretici sertifikası verilmesini ve özendirici uygulamalardan yararlanılmasını önermektedir. Bu itibarla sistemin önerilen özendirici uygulamalarından yararlanmak için firmalar kayıt içine girecekler veya kayıt içi oranları artacaktır.

Böylece kayıt dışı oranı azaltılmış olacaktır. Kayıt içine giren firma sayısı artacak veya firmaların kayıt içi oranları yükselecek, kamu için tahakkuk bazı genişleyecektir.

a. Sosyal Güvenlik Primi ve Gelir Vergisi Artışları

Sektörde istihdam edilen her bir her bir kişinin kayıt içine girmesi ile asgari ücretten çalıştırıldığı varsayımı ile TL sosyal güvenlik primi, TL gelir vergisi kesintisi, TL işsizlik fonu kesintisi elde edilecektir. 100.000 kişinin kayıt içine alınması halinde bir yılda elde edilecek ilave gelir aşağıda sunulmaktadır.

Tablo.2 100.000 KİŞİNİN KAYIT İÇİNE ALINMASI HALİNDE ELDE EDİLECEK 1 YILLIK İLAVE GELİRLER (ASGARİ ÜCRET ÜZERİNDEN-2016 YILI KESİNTİLERİ İLE)

GELİR KALEMLERİ	MİLYON TL
SSK PRİMİ	582,6
GELİR VERGİSİ	103,7
İŞSİZLİK SİGORTASI PRİMİ	59,3
TOPLAM	745,6

b. Kurumlar Vergisi, Gelir Vergisi ve KDV Geliri Artışı

Hazır giyim ve konfeksiyon sektöründe 2014 yılı itibariyle toplam satış cirosu 54,5 milyar TL'dir. Kayıt dışılığın 10 puan azaltılması halinde yüzde 10 vergisi öncesi karlılık oranı varsayımı ve yüzde 8 KDV oranı ile elde edilecek ilave gelirler yaklaşık olarak aşağıda sunulmaktadır.

Tablo.3 5,45 MİLYAR TL SATIŞ CİROSUNUN KAYIT İÇİNE ALINMASI HALİNDE ELDE EDİLECEK 1 YILLIK İLAVE GELİRLER

VERGİ KALEMLERİ	MİLYON TL
KURUMLAR VERGİSİ	109,0
GELİR VERGİSİ (stopaj)	20,0
KDV (Yüzde 70 indirilecek ve iade KDV varsayımı ile)	131,0
TOPLAM	260,0